SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 34. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 19, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 19-го ЛЮТОГО 1994. Ч. 34. РІК CI.

100-ЛІТТЯ УНСОЮЗУ: У ПОШАНІ ДО МИНУЛОГО, З ВІЗІЄЮ У МАЙБУТНЄ!

У ВІВТОРОК, 22-ГО ЛЮТОГО 1994 РОКУ, УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗОВІ СПОВНИТЬСЯ 100 РОКІВ

Ю. МЄШКОВ ПРИЗНАЧИВ РОСІЯНИНА ВІЦЕПРЕМ'ЄРОМ КРИМУ

Симферопіль (УНІАР). — Тут у середу, 16-го лютого, відбулася пресова конференція президента Республіки Крим Юрія Мєшкова.

Він поінформував присутніх, що Росія пообіцяла виділити 60 біл. рублів для забезпечення вільного обігу російського рубля на території Криму поряд з українським купоно- карбованцем. На запитання, чи стане після цього Крим рубльовою зоною, М'єшков відповів, що республіка стане полівалютною зоною, у якій основним засобом грошових розрахунків буде український карбованець і додав, що в Криму відкриватимуться представництва фірм та підприємств Російської Федерації, працівники яких отримуватимуть платню в рублях.

Ю. Мєшков сказав, що на становище першого віцепрем'єр-міністра Криму він призначив Євгена Сабурова, який у 1991 році був міністром економіки Росії в уряді Сілаєва. За словами Мєшкова, він не бажає конфліків і узгоджувати свою політику з Києвом. Є Сабуров є директором Центру інформаційних і соціяльних технологій при уряді Росії. Під час зустрічі з кореспондентами 16-го лютого він заявив, що найближчим часом приступить до виконання обов'язків віцепрем'єр-міністра Криму. За головну мету своєї діяльности на новому пості Сабуров бачить створення ефективного економічного механізму, який значно полегшив би життя населення на півострові. „Намагатимусь зробити Крим відкритим і таким, який ні від кого не відокремлювався б". — сказав Сабуров.

Згідно з законами України на державні пости можна призначувати лише громадяна України, але Є. Сабуров вважає, що цю справу має полагодити Мєшков, який запропонував йому зформувати й очолити кримський уряд.

В. Чорновіл запросив чужоземних спостерігачів на вибори

Київ (УНІАР, УНІАН). -- Тут 16-го лютого голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл надіслав запрошення закордонним організаціям з пропозицією взяти участь у виборах народних депутатів України як спостерігачів. Вибори до найвищого законодавчого органу, де так довго домінували діячі правлячої компартійної системи, матимуть вирішальне значення для демократії і ринкових реформ в Україні. Спостерігачі потрібні для того, щоб унеможливити фальсифікацію та зловживання, сказано у запрошеннях. Уже сьогодні є порушення виборчої кампанії, сказав В. Чорновіл.

Голова Руху різко засудив акції „політичного терору" проти його організації. „Дії правоохоронних органів, які після повної бездіяльности перейшли до активної імітації пошуків Михайла Бойчишина, дедалі більше переконують мене, що викрадення його було акцією політичного терору", — сказав В. Чорновіл. На його думку, удар спрямований саме на Бойчишина з різних причин. „Поперше, на ньому трималося фінансування організації, що набувала великої ваги напередодні виборів. Крім того, до Руху потрапили документи про зловживання у найвищих ешелонах влади України. Ми вийшли на потужні мафіозні структури, зокрема, на їхні таємні рахунки в Америці". Перед зникненням М. Бойчишин розмовляв з довіреним адвокатом у Лос Анжелесі і запропонував надрукувати ці документи напередодні виборів, щоб народ знав справжнє обличчя тих, хто перебуває при владі. Отже, вважає Чорновіл, якщо викрадення скероване тими, чиї дії збирався викрити Бойчишин, правоохоронці „шукатимуть" Бойчишина там, де його точно немає і замітатимуть сліди. Про це повідомили з Рух-прес.

УКРАЇНА ПОШИРЮЄ МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

Київ (УНІАР). — Тут 15-го лютого на пресовій конференції у Міністерстві Закордонних Справ України начальник відділу Ігор Литвин повідомив, що українська урядова делегація протягом 6—13-го лютого провела переговори в Сінгапурі, Малязії і Тайлянді з представниками міністерства і керівниками підприємств цих країн.

У Тайлянді підписано меморандум про налагодження зовнішньоекономічних зв'язків. У документі визначено конкретні шляхи співробітництва між двома державами. Парафовано угоду про створення спільної комісії для вироблення механізмів здійснення угод про двосторонню співпрацю. Сторони підписали протокол про переговори і розглянули кілька проєктів угод про взаємний захист інвестицій, уникнення подвійного оподаткування тощо.

Сінгапурський та Малязійським сторонам запропоновано проєкти кількох угод. Усі держави виявили велике зацікавлення до співпраці з Україною у торгівлі, екектронічній промисловості, металюргії, авіяційній та космічній галузях.

БОСНІЙСЬКІ СЕРБИ ВДАЮТЬСЯ ДО ШАНТАЖУ

Београд. — Як інформує агентство Ассошієйтед Пресс, головнокомандуючий сербськими збройними силами в Боснії генерал Манойло Міляновіч сказав, що коли Захід заатакує сербські укріплення довкола Сараєва, то серби захоплюватимуть закладниками вояків ООН, працівників міжнародних доброчинних організацій, в тому числі Червоного Хреста, а також західніх журналістів.

Як відомо, згідно з проголошеним НАТО ультиматумом, серби повинні відвести свої гармати і міномети від Сараєва на 20 кілометрів або передати їх під контролю ООН. М. Міляновіч запевнив, що у випадку повітряної атаки його вояки будуть збивати літаки НАТО зенітками. На думку генерала, війська НАТО зможуть вивести з ладу 12—18 відсотків сербської артилерії, не більше, а це не змінить існуючого балянсу сил в районі боснійської столиці. М. Міляновіч додав, що у відповідь на повітряну атаку серби вживуть репресивних заходів щодо мусулманських скупчень поза боснійською столицею.

У четвер серби приспішили відтягнення тяжкої зброї. Головнокомандуючий НАТО американський генерал Джан Джулвен обговорює з командирами „голубих шоломів" можливості спільних дій, якщо серби зігнорують ультиматум.

З містечка Пале, неофіційної столиці боснійських сербів, надійшло повідомлення, що впливовий член парляменту Момчило Країшнік трактує відведення артилерії від Сараєва як капітуляцію. Він наполягає, щоб гармати залишалися на своїх місцях, але під контролею ООН. У зв'язку з цим спостерігачі підкреслюють, що передання сербської артилерії під контролю ООН минулого літа не дало бажаного висліду: серби продовжували обстрілювання Сараєва.

Стрийський академічний фонд зростає

Монтреаль, Кве. — Заініційований проф. Ярославам Рудницьким „Стрийський академічний фонд" у 1993 році для допомоги академічній молоді й евентуального заснування стрийського університету в майбутньому зростає завдяки розумінню справи широким громадянством діяспори.

Крім основної суми ініціятора, досі склали по 100 дол. такі особи: д-р В. Ценко, Філядельфія; мгр В. і Марія Чорненькі та д-р Лариса і Р. та Р. Маєри з Фініксу, Аріз.; Антонія Дурбак з Огайо; Петро й Реня Твердохліби з Рочестеру, Н.Й.

Стрийський академічний фонд зберігається на конті 2911 в Народній Касі в Монтреалі, яка зі свого боку пожертвувала на цей фонд 100 дол.

Адреса для дальших пожертв: La Caisse Populaire Ukrainienne, 3250 Est Rue Beaubien, Montreal, P.Q. H1X 3C9.

Л. Кравчук прийняв комішенера НБСЕ

Київ (Р. Руденко). — Тут у середу, 16-го лютого. Президент України Леонід Кравчук прийняв верховного комішенера Наради Безпеки і Співробітництва в Европі у справах національних меншин Макса ван дер Туля, який раніше був міністром закордонних справ Голляндії. Це його перша офіційна візита в Україну у ранзі верховного комішенера НБСЕ. Він уже провів переговори з міністром України в справах національностей і міграції Олександром Ємцем, завідуючою міжнародним відділом цього міністерства Іриною Турчаниновою, віцепрем'єр-міністром з гуманітарної політики Миколою Жулинським і головою Комісії Верховної Ради з питань державного суверенітету, міжреспубліканських і міжнаціональних відносин Миколою Шульгою.

Під час зустрічей обговорено проблеми повернення кримських татар на історичну батьківщину та проблеми втікачів, які прибули в Україну з країн, де точаться війни. Обговорено також питання про становище кримських татар після обрання Ю. Мєшкова президентом Криму.

У розмові з Президентом України Макс ван дер Туль пояснив специфіку своєї діяльности, подякував за надану можливість вивчити становище національних меншин у багатонаціональній українській державі. Як сказав ван дер Туль, він ґрунтовно ознайомився з законом України про національні меншини і дійшов висновку, що цей закон не лише відповідає міжнародним стандартам, а й багато в чому перевершує їх. Тому він має намір рекомендувати український закон для багатьох европейських держав як взірець.

У СВІТІ

КЕРІВНИЦТВО НАТО підтвердило готовість бомбардувати сербські військові укріплення довкола Сараєва, якщо серби не виконають ультиматуму і їхні важкі гармати залишаться поблизу боснійської столиці. Реченець ультиматуму викінчується опівночі в неділю, 20-го лютого. Остаточний наказ про початок повітряного удару проти сербів має дати генеральний секретар ООН Бутрос Бутрос-Ґалі. Тим часом з інформацій про зустріч англійського прем'єр-міністра Джана Мейджора з президентом Борісом Єльцином у Москві стало відомо, що Росія хоче унеможливити каральну акцію проти сербів.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВІЙСЬКОВІ формації, при підтримці танків і артилерії, перейшли кордон буферної зони і заатакували укріплення бойовиків проіранської групи Гезболла на півдні Ливану. Артилерійські дуелі тут продовжуються вже десять днів. Оскільки ливанська армія декілька разів брала участь у тих дуелях на боці Гезболли, то державний секретар З'єднаних Стейтів Воррен Кристофер звернувся до ливанського уряду зі закликом втриматися від ескаляції напруження, метою якої є, очевидно, унеможливити ізраїльсько-арабські переговори, що відновилися цими днями у Вашінгтоні.

ЛІДЕРИ РУХУ ісламського опору Гамас, який діє на контрольованих арабських територіях, заявили, що їхнім агентам вдалося проникнути в службу безпеки Ізраїля. Голова політичного бюра Гамас в Дамаску Муса Абу Марзук заявив: „Ми вмарували ефективну військову і політичну стратегію й не перестанемо вбивати агентів ізраїльських служб безпеки". Як відомо, недавно бойовики Гамас вбили на західньому березі Йордану агента ізраїльської служби безпеки Шін Бет, а двох ранили. Гамас входить у число десяти радикальних палестинських груп, які виступають проти угоди з Ізраїлем.

ПІСЛЯ ДЕКІЛЬКОХ голосувань більшість депутатів Державної Думи Росії відкинула запропонований президентом Борисом Єльцином проєкт закону про амнестію. Опоненти пропонують випрацювати два різні проєкти, розділивши кримінальну і політичну амнестію. Річ у тім, що політичну амнестію депутатська більшість у Думі, яку складають жириновці і комуністи, пляное підвести осіб, причетних до організації московських заколотів у серпні 1991 і в жовтні 1993 року. Ситуація ускладнюється тим, що президентський проєкт уже був оприлюднений пресою.

В НІМЕЧЧИНІ заарештовано 10 сербських еміґрантів, причетних до масових вбивств мирного населення на території колишньої Югославії. Арешт відбувся на підставі прийнятого в 1954 році закону, який дозволяє притягати до кримінальної відповідальности за воєнні злочини, якщо вони здійснені навіть за межами Німеччини. Згідно з даними німецьких слідчих органів, в числі 370,000 втікачів з охоплених збройними конфліктами балканських республік у країну в'їхало понад 100 сербів і хорватів, які брали безпосередню участь у кривавих акціях проти мирного населення.

ГОЛОВА ЛІБЕРАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОЇ партії Росії Владімір Жириновський подав до суду німецьку газету „Більд", вимагаючи від неї 100,000 марок за завдану йому „моральну травму". У відповідь газета, на сторінках якої публікувалися гострі репортажі про перебування російського реваншиста у Відні, вмістила свій коментар під назвою „Процес, який нас тішить". Керівник відділу міжнародної інформації редакції Кай Дікман заявив: „Ми з нетерпінням чекаємо цього процесу, оскільки він дасть нам можливість публічної полеміки з Жириновським".

ЯК ІНФОРМУЄ агентство Ассошієйтед Пресс, вчені з новозеляндського Національного інституту океанічних і атмосферних досліджень прийшли до висновку, що загальна екологічна ситуація на плянеті за останні роки значно покращилася. Головною причиною цього потрактовано розпад Совєтського Союзу і припинення численних шкідливих виробництв на його території. Від 1989 року вміст метану й інших отруйних газів, які занечищували атмосферу Землі, зменшився в чотири-п'ять разів.

В АМЕРИЦІ

ПІСЛЯ ДВОТИЖНЕВИХ неуспіхів і голосної критики пляну охорони здоров'я, запропонованого Урядом президента Билла Клінтона, Гілларі Родгам-Клінтон у вівторок, 15-го лютого, розпочала протинаступ. Її приціл в першу чергу був спрямований в сторону забезпеченевої індустрії, яка є головним критиком цього чи іншого аспекту запропонованого пляну. Г. Клінтон у своїх виступах перед членами Американського леґіону та Американською спілкою групових плянів заявила, що закиди в сторону президентського пляну про державне перебування охорони здоров'я є цілком безпідставними і про це навіть не варто говорити. „Єдине, що ми хочемо забрати від забезпеченевих компаній, це можливість відкидати людей від придбання забезпечення охорони здоров'я".

У НОВОМУ ПРОЄКТІ, зладженому Урядом президента Билла Клінтона, метою котрого є закінчити бездомність в ЗСА, говориться про те, що ця проблема є значно більшою, як про це загально відомо. Для ліквідації цього стану пропонується видати неозначену кількість грошей на мешканеві приміщення, опіку для умово хворих і податкові кредитні програми. Якщо президент Б. Клінтон підтримає цей проєкт, то це вперше Уряд погодиться, що бездомність стала крайовою проблемою і для цього потрібно державної розв'язки. Оборонці прав бездомних кажуть, що в ЗСА кожної ночі є 600,000 бездомних і переважаюча більшість це наркомани, алькоголіки та умово хворі.

ПРЕЗИДЕНТ Билл Клінтон у середу, 16-го лютого, повідомив, що Савдійська Арабія вирішила замінити свою повітряну фльоту комерційних літаків літаками американського виробу. Після цілорічних інтенсивних старань зі сторони самого Президента та його дорадників, отримання цього контракту в сумі 6 біл дол., є немалим осягом, зокрема коли це дасть затруднення десяткам тисяч американців. Отримання контракту на будову 50 літаків для Савдійської Арабії впродов цілого року було світовим змаганням, зокрема між американськими фірмами Боїнґ і МкДонелл Даґлас і европейською Ейрбас.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Билла Клінтона повідомив у середу, 16-го лютого, що Росія погодилась дати дозвіл на продаж всіх ліків, які виробляють американські фармацевтичні фірми та які є схвалені до вжитку американським Державним управлінням харчів і ліків ЗСА. Договір, який має увійти в життя негайно буде першим, яким будь-яка країна офіційно погодилася так всеціло довірити іншій країні, що ними вироблені ліки є безпечними та корисними. Будь-які ліки дозволені для вжитку в ЗСА, будуть допущені до продажу в Росії впродовж 90 днів. Американські фармацевтичні фірми дуже раді з цього приводу, одначе все ж таки побоюються існуючого бюрократизму.

ПРЕЗИДЕНТ КЛІНТОН і його дружина Гиллярі Родгам-Клінтон розпочали агресивно пропагувати свої пляни охорони здоров'я, зокрема серед американських пенсіонерів, які досі досить негативно реагують на пропоновані зміни. Плян Президента, як жоден інший із пропонованих його конкурентами поширить існуюче покриття Медікер, забезпечить лікування довготривалих хвороб і покриє кошти ліків. Саме ці точки старався підкреслити Президент, виступаючи перед групою старших громадян у Едісоні, Н. Дж. Він підкреслив, що прийшов час боротися за цей плян.

У Філядельфії відбудеться річний бенкет УОКЦ і відзначення 100-річчя УНС

Філядельфія (М. Б-й). — Тут в суботу, 26-го лютого о год. 7-ій вечора у великій залі Українського Освітньо-Культурного Центру відбудеться річний бенкет, що включатиме мистецьку програму і вручення грамоти признання головному предсідникові УНС Уляні Дячук з нагоди 100 літнього ювілею УНС.

В мистецькій частині програми виступить челістка Ляра Байрамова при акомпаньяменті Олени Бермен. Журналістка Ольга Кузьмович говоритиме про гумористів Богдана Нижанківського і Едварда Козака, а Любарт Ліщинський читатиме їх гуморески.

Початок коктейлю о год. 6-ій вечора в галерії центру, а бенкет почнеться о год. 7-ій вечора. Вступ 50 дол. від особи, які враховуються як шери центру.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

КИЇВ. — Президент України Леонід Кравчук прийняв голову південно-корейського концерну „Девуль" Кіма Уджунґа на його прохання. обговорювалися проєкти спільного виробництва автобусів на базі Львівського Автомобільного Заводу (ЛАЗ), дізельних двигунів, створення міжнародної летунської транспортової корпорації, що поєднала б Европу і Азію.

ЛУГАНЩИНА. — Тут у місті Сєвєродонецьке почав працювати цегельний завод, який забезпечує пожвавлене будівництво житлових споруд. Новий завод — це результат співпраці американської фірми „Ай-Бі-Ґ", еспанської „Ажомак" і сєвєродонецького об'єднання „Азот".

ЧЕРНІВЦІ. — Місцевий машинобудівельний завод почав випускати так звані „міні-заводи" для перероблення ґазового конденсату на паливо. Потужність міні-заводів — 12,000 тонн продукції на рік. Вони надзвичайно вигідні для застосування на малодебітних газових свердловинах. Уже прийшли замовлення з Росії, Болгарії, Румунії і Японії.

МАКІЇВКА. На фоні загального спаду видобутку вугілля, макіївське об'єднання не лише виконало норму, але й додатково видало 502,000 тонн вугілля. Фінансами забезпечили себе самі за допомогою комерційного підприємства „Маквуглекокс". З замовниками і постачальниками сконтактувалися, обминувши державне управління.

Вийшла нова книжка проповідей

Рим. — Тут при Українському Католицькому Університеті ім. св. Папи Климентія вийшла з друку книжка покійного отця д-ра і митрата Ісидора Нагаєвського п. з. „Проповіді". Книжка має 172 сторінки і складається з 55 проповідей з циклу літургійного року, починаючи з неділею про Закхея, а кінчаючи з проповіддю на неділю 31-шу Зіслання св. Духа. Автор схопив суть благовісти, використовуючи свіжі приклади з сучасного життя та з історії Церкви.

Минуло вже кілька років від того часу, коли увійшов у вічність прикладний священик Епархії св. Йосафата в Пармі о. матрат І. Нагаєвський. Залишив по собі багато рукописів — плодів його творчої і невсипущої праці. Його вдова Ольга, подбала про видання цього тому, побачивши пекучу потребу таких книжок для вірних в Україні. Вона це вчинила у пам'ять свого мужа і священика у четверту річницю його смерти (помер 7-го травня 1989 року).

СВЯТО ПРЕЗИДЕНТІВ

З уваги на Свято Президентів у понеділок, 21-го лютого, Головна Канцелярія УНСоюзу і В-во „Свобода" будуть закриті. Наступне число „Свободи" друкуватиметься у вівторок, 22-го лютого, з датою середи. — Ред.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

У 100-річчя УНСоюзу

Коли 100 років тому з ініціятиви ,,Свободи" постав, як братська допомогова установа, Український Народний Союз, засяг його зацікавлення і праці охоплював буквально всі ділянки життя тодішньої української громади в Америці. Український Народний Союз перший почав видавати цілий ряд самоосвітніх книжечок бібліотеки ,,Просвіта", як і серію англомовних творів з інформаціями про Україну, її народ, історію і культуру. Той же Союз організував хори й аматорські театральні вистави, як і став першою установою, що дбала про покращання економічного стану бідного суспільства, але в той чам час дбав теж, щоб на Версальську мирову конференцію, що закінчувала Першу світову війну, вислати відсіль українську делеґацію, щоб за кулісами діяти у користь України. Піонери УНСоюзу здавали собі справу з величезних вимог тодішнього часу, коли була ще незорена нива українського поселення на цьому континенті, і з величезних труднощів, які чекають на шляху організування тієї молодої громади. Тому з ініціятиви Українського Народного Союзу постав Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК), авторизована державою українська установа, яка відіграла історичну ролю в переселенні з Европи десяток тисяч українських втікачів, жертв Другої світової війни, які рятували життя від большевицької сарани, що наступала зі Сходу. І щойно з приїздом до Америки тієї нової хвилі українських іміґрантів пішла вже швидким ходом диференціяція життя і творчости українського суспільства в Америці. Щойно тоді постали окремі установи й організації, які перебрали на себе тягар праці в ділянках економіки і культури: постали українські щадниці й кооперативні банки, постали школи при церквах, виростали народні доми, відродилося на американському ґрунті Наукове Товариство ім. Шевченка, постала Українська Вільна Академія Наук, згодом постали такі перлини української культури, як Український Науковий Інститут при Гарвардському Університеті й Український Інститут Америки у Ню Йорку. Постали музеї, заснувались великі хори й театр з професійними силами, спортові товариства, жіночі і молодечі організації. А втім Український Народний Союз ні трохи не втратив на значенні і впливах від отієї нової мережі українських установ і організацій. Навпаки: Український Народний Союз став неначе ,,шапкою" для всієї тієї вже здиференціонованої громади, став справжнім Батьком-Союзом. Став ним і є ним по нинішній день. Стрижнем Українського Народного Союзу було і є — українство. Членська грамота УНСоюзу є виказкою приналежности до української спільноти в Америці. Колишній головний редактор ,,Свободи" д-р Лука Мишуга став ідеологом не тільки цього українського щоденника і УНСоюзу, але ідеологом української громади в діяспорі, бо його концепція ,,двох батьківщин" помогла зберегти в різних державах світу вірних Україні патріотів та водночас льояльних громадян даних країн із власними конституціями і власними правними ладами.

Час не стоїть на місці. Процес природної асиміляції до чужомовного оточення можна припинювати, але неможливо зліквідувати. Українська діяспора корчиться, бо й природний приріст менший, як відхід у засвіти. Відродження української соборної демократичної держави зелектризувало всю діяспору, зокрема українські громади в Америці та Канаді. І знову Український Народний Союз опинився у проводі безпосередніх зв'язків, двосторонніх відвідин та допомогової акції для різних культурно-харитативних цілей. Із усіх установ усієї української діяспори найбільш відомий в Україні Український Народний Союз і нема такого видатного діяча України, який, відвідуючи Америку, не відвідав би Головну Канцелярію УНСоюзу та редакції ,,Свободи" й ,,Українського Тижневика".

Впродовж минулих 100 літ приходилося УНСоюзові переживати різні, інколи дуже важкі, коротші й довші епізоди. Згадати б, наприклад, час великої економічної депресії за президентури Герберта Гувера, чи час протиукраїнської нагінки ворожих нам сторін. УНСоюз переборював усі ті труднощі і привик, що на довгому життєвому шляху стрічається і терня і колючки. Невідомо, хто назвав УНСоюз ,,Українською Заморською Твердинею", але ця назва правильна. Встоялася ця твердиня впродовж різних негод і встоїться у майбутньому — на службі великій українській нації, на службі українській спільноті на цій землі та у розумінні однаково прав, як і обов'язків супроти американської великодержави, яка дала нам можливість не тільки матеріяльно жити і плекати рідну культуру й рідні економічні установи, але й залишатися у найтіснішому духовому зв'язку з українським материком, з батьківщиною наших батьків і прадідів.

Микола Руденко

НА ДОБРІЙ ДОРОЗІ

IV

А проте Ю. Мєшков виявився розумнішим (чи може хитрішим) від Жириновського — він почав перед самими виборами на всі лади вихваляти Л. Кравчука й запевняти українців, буцім навіть не думає про відрив Криму від України — якраз навпаки: він, мовляв, віддасть усі свої сили зміцненню дружби поміж Україною та Росією. Розуміючи, що такі несподівані запевнення здатні відштовхнути від нього шовіністично наставлених виборців, тут же повторив: референдум з приводу виходу Криму зі складу України відбудеться 27-го березня — тобто в день виборів Верховної Ради України. А відтак, остаточно заплутавшись, взагалі замовк і перестав підпускати до себе кореспондентів.

Л. Кравчук схарактеризував Ю. Мєшкова доволі іронічно. Він дав зрозуміти співвітчизникам, що кримський президент належить до того типу діячів, які перед виборами намагаються догодити всім партіям, а служать лише тим із них, від яких залежить їхня кар'єра. Ось чому він, Кравчук, не передбачає великих ускладнень у зв'язку з появою власного президента в Республіці Крим.

Мєшков заквапився на відвідини до Л. Кравчука відразу ж після інавгурації — в той самий день. Президент України прийняв його без пишнот — так само, як він приймає своїх представників в областях. Це, мабуть, образило Мєшкова — він, кажуть, вийшов від Кравчука в доволі похмурому настрої. Мєшкову було недвозначно сказано, що його кар'єра залежатиме від того, буде він чи не буде дотримуватися законів України.

Сьогодні, коли пишуться ці рядки, Ю. Мєшков перебуває в Москві, намагаючись потрапити на прийом до Б. Єльцина. Але в секретаріяті російського президента йому оголосили, що зустріч Єльцина й Мєшкова не плянується. Кримському президентові покищо доводиться обмежитися розмовами з другорядними особами. Це зовсім не те, на що він розраховував. Отож, побачивши якогось кореспондента, він або ж тікає геть, або замикає рота. Як видно, Мєшков не бажає слави В. Жириновського.

Тим часом Україна здобуває все більше прихильників серед розвинених країн Заходу. В Америці оголошено, що 1994 рік стане роком України. Окрім 175 млн. долярів, призначених на ліквідацію атомної зброї американський Уряд надасть Україні допомогу в сумі 300 млн дол. Не без доброго слова з боку Америки Світовий фінансовий фонд пообіцяв надати нам 700 млн дол. позики, а Світовий банк реконструкції іще 400 млн. Покищо це тільки обіцянки, та все ж з'явилося світло наприкінці тунелю.

У самій же Україні розпочався навальний наступ на гіперінфляцію. Слід зауважити, що її нібито вдалося вхопити за горлянку: ось уже зо два місяці ціни майже не ростуть, а курс американської валюти плаває біля 37,000 карбованців за один доляр. Якщо допомога з Заходу не забариться, можна буде запровадити стабілізаційний фонд що дозволить ввести гривню. Це допоможе подолати інфляцію.

Проте слід мати на увазі, що відносна стабілізація купона покищо базується на деяких суто адміністративних заходах. Враження таке, що все тут висить на тонкій волосинці, котра ось-ось порветься. З другого боку, платіжна криза дозволила виробникам побачити дно прірви: сьогодні прояснилося, хто банкрут, а хто здатний триматися на плаву. Завдання полягає в тому, щоб не підживлювати банкрутів, як це робилося раніше. Та чи вистачить стійкости в наших урядовців? Чи неминучість масового безробіття не підштовхне фінансистів до чергової емісії? Якщо це станеться — все пропало: ціни подеруться вгору, а купон прямуватиме до ста тисяч карбованців за доляр. І цьому не буде кінця. Сьогодні, здається, всі в Україні почали це розуміти. Та все ж кожен директор міркує так: хай мені підсиплять кілька мільярдів, а іншим відмовлять.

Серед останніх подій, мабуть, найважливіше місце належить офіційному приєднанню України до ,,Партнерства для миру" — організації, яку можна назвати підготовчою клясою НАТО. Це ніби наша відповідь на події в Криму. Слід зазначити, що російське населення Криму заражене бацилями імперіялізму не менше, ніж громадяни Росії. Та й емісарів з півночі в Сімферополі ніколи не бракувало. Так, наприклад, під час виборів президента Криму та його інавгурації від Мєшкова не відходив радник російського президента Сергій Станкевич. Він сьогодні скеровує і мандри Мєшкова в лябіринтах московських коридорів влади.

Як виголосив спікер Державної Думи Іван Рибкін. Росія не зацікавлена в приєднанні Криму — вона вельми шанує добрі відносини з Україною. Заява обнадійлива, та скільки в ній щирости? Ото ж не будьмо наївні: приєднання України до европейської структури, що перебуває під могутнім крилом НАТО, істотно посилює її політичні й оборонні позиції.

Але є в цьому крокові дещо глибше, ніж практичні наслідки. Є радість повернення до дружнього кола европейських народів — кола, з якого Україна була брутально вилучена впродовж багатьох століть.

Я не певен, що зумів бодай побіжно розглянути всі значні події, що відбулися протягом надзвичайно короткого часу — за якихось 15—20 днів. Таке вирування доленосних подій свідчить лише про одне: Україна зуміє припинити падіння — отже, 1994 рік буде для неї роком виходу із кризи, роком великого перелому.

Василь Колодчин

ЗА ВНУТРІШНЮ СИЛУ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО–КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Покидаю дочасне й тілесне.
Вам кажу, ще крізь земні уста:
—Наша Церква у славі воскресне,
Схід осінить знаменням хреста.

Такий зміст передсмертних слів — пророцтва великого Митрополита, Слуги Божого Андрея Шептицького. Бо цей Муж Божого Провидіння не лиш справді мав таку візію, але й змагав до її втілення в житті, встановляючи, за благословенням Апостольської Столиці, екзархати нашої Церкви для поширення її по всій Україні та безмежних просторах покарань і заслань. І цією його візією кормилася і втримувалася Церква впродовж найважчих переслідувань.

І оце, на очах здивованого світу наша Церква справді пробудилася до вільного існування. Патріярх Мирослав Іван обійняв свій спадковий престол у Львові, а його Великий Попередник повернувся туди у княжій славі, не лиш мертвим тілом, але й творчим духом. Ми всі були свідками й учасниками цих подій — але не можуть укритися перед нами і тінисті, а то й темні сторінки цієї дійсности. Церква воскресла — це факт. Повернулася до своїх прав та далеко не повністю. Недостача не лиш у тому, що не хочуть її визнати ті, кому дано розділяти Божу справедливість на землі. Але й на самому її, чудесно воскреслому тілі — ще кривавлять та ятраться рани колишніх тортур. Десятиліттями сповідували там нашу віру — потайки, під постійною загрозою. Катехизували дітей, підготовляли нових священиків — конспіративними методами. Це творило героїв і мучеників, це доказувало наше право на життя.

Але дія у таких умовинах не була ніяк пригожа для поглиблення студій теологічної науки. Чуда можливі — але все ж тільки в обмежених рамках. Отож неможливо було б вимагати, щоб Церква наша йшла в один крок із рівнем свобідної християнської думки, який мали змогу плекати католицькі університети вільного світу. Не мала навіть змоги вглиблюватися сама в себе та свої специфічні традиції благочестя й обряду. А це необхідне, якщо Церква має стати справді духовною кормителькою усіх верств народу, включно із найбільш освіченими; коли має стати, як рівна між Церквами — посестрами у Вселенській Церкві. А в першу чергу, коли хоче виконати своє апостольське завдання. А все це — не безпідставні мрії: це передумови росту й розвитку Церкви в нових обставинах. Зрозуміємо це краще, коли звернемо увагу як на відношення сильних світу цього до нашої УГКЦеркви, так і на відому байдужість української інтеліґенції до справ віри, а не менше і пошесне поширення аґентурних, не раз зовсім нехристиянських сект і об'єднань. Уже й не говорити про згіршаючі міжвизнаневі спори, які тільки є доказом нерозуміння суті християнства, і які відстрашують тих, хто інших проявів його не бачив.

Добре й відрадно, що діють сьогодні в Україні семінарії й новіціяти — та подають майбутньому духовенству підставові знання. Але так само невідклична потреба вищої надбудови — створення української католицької богословської науки. Вона не без традицій — від ,,Слова о законі й благодаті" Київського Митрополита Іларіона, через твори Острозької і Львівської, а вже найбільше Києво-Могилянської Академії. Вони були духовними світилами християнського Сходу, скільки найкращих їх сил не забирала б собі, підкупом чи насильством — Москва. Ці ж традиції плекали найвищі достойники нашої Церкви нових часів, чи то Митрополит Іларіон Огієнко, чи Митрополит Андрей Шептицький та Патріярх Йосиф Сліпий — із їх міжвоєнним Українським Богословським Науковим Товариством та його публікаціями, із перетворенням

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про ,,недобру мачуху"

Не надійтеся, дорогі читачі на гарну казку про бідну дівчинку і її недобру мачуху, бо не вона буде темою сьогоднішнього фейлетону. А мова про цю ,,мачуху", що дошкулила нам усім тут на східньому побережжі ЗСА, і здається таки на майже цілій північноамериканській території, а це про цьогорічну зиму. Вона ж бо в нашій мові є жіночого роду, а тим разом таки найбільше для неї надається назва ,,недоброї мачухи".

Останні тижні тільки про неї: говорять і тільки на неї нарікають ,,на всіх язиках" і у всіх обставинах життя. Дивуються наші нові тимчасові, чи постійні гості з батьківщини — чому стільки присвячуємо уваги такій звичайній справі, як сніговим опадам чи морозові. Мовляв: ,,В Україні куди більше снігу, а морози куди сильніші і якось люди провадять далі правильне життя, працюють та не нарікають". Але наші критики не беруть до уваги, що тут все залежне від автового чи іншого транспорту, віддалі — дальші, а снігові опади, звичайно, менші, як були тепер.

На кожний випадок зима цього року дуже недобра для нас і не диво, що стільки всі про неї говорять та нарікають вголос. Навіть такі ентузіясти снігу, як діти та молодь, яким завжди приємно, коли можуть не йти до школи — мали в більшості вже досить і снігу і замкнення в чотирьох домашніх стінах, а що і говорити про їхніх батьків чи матерів. У щоденниках появилися статті та поради психологів як подолати недузі, яка огортає людей замкнених довший час у тісному просторі, і як подолати безнадії, яка огортає дітей і їхніх батьків, що їх ця ,,погана мачуха" змусила перебувати довший час у хатньому замкненні. І так, стан, який повинен був подарувати приємність із несподіваних, щасливих, родинних вакацій — викликав більше злого, як корисного. В часі кожної чергової сніговії, що досі навіщували нас на східньому побережжі, а було їх 12!, ми тратили терпеливість, дослівно до всього: до вичікування на поїзд, до довгих годин перебування в авті, яке порушувалося із скорістю п'ять миль на годину, до льоду, що кожний крок на ньому чигав небезпекою, до білих сніжинок, що, здавалося, падали безперервно з неба і творили високі кучугури на вулицях та біля хат і вкінці до тих найближчих, що так як ви, були здані на ласку ,,мачухи-зими" і її вислужників снігу та морозу.

Остання, здається, найгірша досі сніговія в Ню Йорку ще і тепер після тижня дає про себе знати горами брудного снігу на вулицях і шляхах та безконечними розповідями і спогадами пригод і неприємностей, що їх судилося нам усім пережити. У найгірший момент сніговії, коли мені довелося залишити авто і добиратися іншими, ще тоді можливими транспортовими засобами домів, з редакції, потішило мене оптимістичне запевнення доні: ,,Ручу тобі, що колись буде весна".

Але тепер ми все ще у місяці лютому та невідомо, яку несподіванку ховає для нас природа. В останніх тижнях вона зовсім спаралізувала ціле нормальне життя і викинула його зі звичайних рейок. Ми перестали робити пляни дослівно на черговий день, навчені досвідом останніх тижнів і кожного дня приглядаємося з переляком до прогнози погоди на найближчі дні, чи аби не приходить нова пересторога про ,,зимову бурю" і чи не проголосять знову ,,зимовий надзвичайний стан" у Ню Йорку.

А тим часом сіль і пісок — засоби боротьби зі снігом — помітно зникають (сіль спроваджують до нас вже з Арґентини), водяні та ґазові проводи тріскають під натиском снігу та морозу, а з ними наша терпеливість, яку хіба прийдеться також спроваджувати з інших країн.

Вчора, вертаючись дуже повільним темпом автом з нашої редакції, побачила я у передвечірньому сумерку дивну картину. На автовому шляху, саме посередині поміж лініями в дві різні сторони, стояли на високій горі накопиченого там снігу, обнявшись, він і вона в гарячому поцілунку, незважаючи на сотні авт, що переїжджали в одну та другу сторону.

Хто-зна може справді буде весна не ,,колись", як мене потішали, а вже незабаром???

О-КА

Володимир Сушко

КРИВБАС — ОДНА З ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ УКРАЇНИ

Україна сьогодні є однією із найбільш екологічно пошкоджених країн Европи. Колись квітучий край чарівної природи, вона сьогодні є зоною екологічного лиха. До того довела її екологічно необґрунтована, хижацько-колонізаторська господарська діяльність централізованої командно-адміністративної системи колишнього СССР, держави, яка хотіла мати першенство в світі не в справах здоров'я та добра народу, але потугою своєї індустрії, якій усе, включно з природою, мало йому підкоритися.

Ця бундючна держава розпалася у прах, але від наслідків її хибної індустріяльної політики терплять сьогодні всі народи, що над ними вона панувала, а між ними чи не найбільше Україна.

У ланці успадкованих екологічних нещасть нашого народу, очевидно, на першому місці є найбільший дотепер у світі екологічний катаклізм, який стався на атомній станції у Чорнобилі в 1986 році. Як його наслідок, сьогодні більше як 8 мільйонів громадян України терпить від радіяції, а площа земель, включно з водами, які забруднені цією радіяцією, перевищує 3.5 млн. га. Цілі грядучі покоління ще терпітимуть від цього атомного нещастя.

Друге — не менше грізне екологічне нещастя — це надмірне навантаження промислових об'єктів, переважно важкої промисловости, у численних місцевостях України, здебільшого у містах чи поблизу них, у близькому сусідстві до житлових дільниць. Як наслідок, сьогодні існує велике забруднення ґрунтів, вод і повітря у тих місцевостях промисловими викидами і відходами, що катастрофічно позначається на стані здоров'я людей. За совєтської системи життєзабезпечувальні і здоровні потреби людей були другорядні порівняно з пріоритетами екстенсивного промислового розвитку. Наочним прикладом такої політики сьогодні є південна та південно-східня Україна, зокрема Дніпропетровська, Донецька та Луганська області. Оздоровлення забрудненого довкілля тут це сьогодні питання життя і смерти для мільйонів мешканців тих територій.

У межах цієї статті хочу навести як приклад неґативних наслідків надмірного зосередження промисловости у Криворізькому залізорудному басейні, або, як інакше його звуть, у Кривбасі чи Криворіжжі. Інформації я взяв зі 45-сторінкового звідомлення про екологічний науковий з'їзд, що його був влаштував Національний Екологічний Центр України ЕкоЦентр) з Києва у вересні, м. р., у Кривому Розі. Т. В. Гардащук, учений секретар Екоцентру, надіслала це повідомлення до ,,Міжнародного Глобал РіЛіф" при Американській асоціяції лісництва у Вашінґтоні на руки його координатора Хр. Соневицької. ЕкоЦентр є членом ,,Міжнародного Глобал РіЛіф".

Але спершу кілька слів про Криворізький басейн. У більшості він знаходиться у Дніпропетровській і частинно Кіровоградській областях. Починаючи від міста Жовті Води на півночі, він тягнеться на південь в долині ріки Інгульця смугою приблизно 100 км довгою і 2 до 7 км широкою. Площа 300 квадратних км. Він є знаний із своїх багатих покладів залізних руд, що їх добувають тут підземним і відкритим способами. Головним центром Кривбасу є місто Кривий Ріг, розположений у верхів'ї Інгульця, там де впадає в нього річка Саксагань. В останні десятиліття Кривбас був основною сировинною базою чорної металюрґії цілого СССР.

У цьому відносно вузькому басейні нині знаходиться більш ніж 600 промислових підприємств. Це здебільшого величезні підприємства гірничо-добувної та металюрґійної промисловости, а також виробництва цементу, початкової сировини для лякофарбової промисловости та інших підприємств. Більшість їх постали після Другої світової війни, коли централізована совєтська система рішила як найбільш екстенсивно експлуатувати цей багатий терен, нехтуючи при тому здоровими інтересами його населення і екологічними можливостями цієї обмеженої території.

Надмірне перенасичення цього вузького басейну різними хемічними, металюрґійними та гірничо-рудними підприємствами скоро довело до неймовірного його забруднення. Кривбас сьогодні є зоною екологічної біди. За рівнем забруднення довкілля він як і вся решта Придніпрянського промислового комплексу, до якого він входить, займають одне з перших місць в Европі.

Розміри забруднення довкілля глибоко турбують. Вони охоплюють усе, природний рельєф басейну, його ґрунти, води і повітря. Природний рельєф майже не існує. Він є спотворений безчисленними активними і покинутими кар'єрами, відвалами, великими насипами відходів зі заводів металюрґійної промисловости — т. зв, шлаків, і шламозвалищами куди скидають маси дрібних майже пилоподібних відходів, т. зв. шламів, що осідають в процесі промивання руд. Насьогодні самих шламозвалищ налічують тут на 2.4 мільярда тонн. Вони лежать на землі незакріплені і відкриті і під впливом вітру створюють велику кількість пилу, який покриває усе в довкіллі. На початок 1980 років 18,000 га землі були зайняті різними насипами і звалищами. Сьогодні це число багато більше, коли зважити, що щорічно 400—500 га нових теренів треба

(Закінчення на стор. 3)

Добре зерно проростає!

Допомога Україні — це найбільш актуальний клич на сьогодні в усій західній діяспорі. І зовсім зрозуміло — настав час, коли Україна справді потребує нас. Куди поглянеш — кожен старається якось помагати, чи то своїм рідним і особистим друзям на рідній землі, чи то більш зорганізовано — відділам „Просвіти", школам, лікарням. Немає й сумніву, що зорганізована допомога куди доцільніша та дає кращі висліди. Тому й організує Світова Рада Суспільної Служби при світовому Конгресі Українців осередки Суспільної Служби по всій Україні (на сьогодні їх вже є понад 40, включаючи східні та південні регіони) — а на допомогу цим осередкам встановила Однодоляровий Фонд. Дати одного доляра раз у місяць — це зможе без труду кожен мешканець західньої діяспори, навіть пенсіонер, навіть дитина.

І ось саме в порозумінні із Суспільною Службою, Світова Координаційна Виховно - Освітня рада рішила включити в однодолярову акцію і нашу молодь із українських шкіл у всіх країнах вищого стандарту життя.

Розійшлися відповідні заклики до крайових шкільних рад та до преси. І ось починаємо чути відгуки: на Однодоляровий Фонд почали вже збирати українські школи кандського Вінніпеґу, а ось маємо ширший звіт із Школи Українознавства в Нюарку у ЗСА. Під проводом своєї вчительки Люби Крупи 10-та кляса цієї школи познайомилася із цим проєктом та справді захопилася ним. Постановили зрікатися свого полуденка — таких бараболяних сухариків і соди — і скласти гроші на цей фонд. Що більше, виготовили відповідні заклики до всіх інших кляс школи, щоб притягнути і їх до цієї акції. І ще далі, домовилися з усіми місцевими нашими церквами та дістали дозвіл проводити під ними цю збірку. Про це хочуть писати до нашої преси ось і сподійтеся прочитати, що вони самі думають про це справді добре діло!

Ба, що більше, щирі українські серця української школи бажали б ближчого особистого контакту із своїми друзями, які отримуватимуть їхню допомогу. Бо це не таємниця, що моральна підтримка не менше вартісна від матеріяльної. Тепер ждуть адреси якоїсь конкретної школи з України, щоб нав'язати із нею переписку та безпосередньо допомагати тим, що їм найбільш потрібне: шкільним приладдям, книжками, ну й зрештою... молодеча фантазія вже працює.

Бажаємо молодим друзям із Школи Українознавства в Нюарку сповнення їх найкращих мрій, а всіх учителів і директорів інших українських шкіл просимо не забувати розказати своїм учням про цей гарний приклад. Кажуть ще від клясичної давнини: „Слова вчать — приклади потягають". Нехай же й цей добрий приклад знайде якнайбільше послідовників і буде велике добро Україні, яка сьогодні вже таки справді в небезпеці. Нехай, що акція ця виглядає скромно, але помножена на всіх членів української діяспорної спільноти вона може дати поважні висліди. І ще особливо, коли включимо активно нашу молодь буде користь подвійна, бо більше користає той, хто дає, ніж той, хто отримує. І нашому молодому поколінню необхідно включатися вже від наймолодших років у громадську дію, бо інакше хто робитиме наше діло за десять-двадцять років? Хто знатиме, як його робити?

Повторюємо, що зібрані гроші можна послати на такі адреси:

В ЗСА: Ukrainian Social Services, P. O. Box 20462, St. Petersburg, Fla. 33742; Канаді: World Council for Social Services, 2336 Bloor St. W. P. O. Box. 84569, Toronto, Ont. M6S 4Z7, Canada; в Австралії: Social Services of Australia, 3 Lyttle Ave., Essendon 3040, Victoria; В Европі: Ukrainischer Medizinsch - Caritativer Dienst, 15 Pienzenauer Str., 8 Muenchen 80, Germany.

Хай росте й колоситься добре зерно нашої національної *солідарности* — не словом, а ділом!

Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада

Менор коледж запрошує майбутніх студентів на день відвідин

В неділю, 6-го березня ц.р., від 1-ої до 4-ої год. по полудні відбудеться в Менор Джуніор коледжі, Дженкінтавн, Па., день відвідин — день кар'єри.

Просимо майбутніх студентів прибути до коледжу і оглянути кемпус; поговорити з представниками факультету, працівниками і студентами; зустрінути представників студентських послуг, спорту, постійної освіти, бюра прийнять та фінансової допомоги. В додатку відбудуться семінари: „Фінансова допомога", „Як приготовлятися до коледжу", „Вибір і плянування кар'єри" і „Поворот до навчання для дорослих". По замовлення, напрямні або додаткові інформації слід телефонувати на число (215) 884-2216.

Менор Джуніор коледж — приватний, католицький, коедукаційний коледж, заснований Сестрами св. Василія Великого у 1947 році пропонує програми студій загальних наук і вибору кар'єри.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ „Служби іміґрації і натуралізації" ЗСА заявили, що мають в пляні в майбутньому обтяжувати оплатою в сумі 130 дол. всіх тих осіб, які стараються отримати політичний азиль. Крім того плянується затримати видання дозволів праці на 150 днів і в той спосіб частинно припинити наплив нових аплікацій на отримання політичного азилю. Якщо така пропозиція буде свхалена, то ЗСА стануть єдиною країною в світі, яка вимагатиме оплатити від осіб, що змушені через переслідування покидати свої країни. На думку заступника керівника служби Крис Сейл, теперішні правила на набуття політичного азилю дозволяють на використовування цієї системи.

Популяризують українську пісню

Вокальний ансамбль „Промінь" під мистецьким керівництвом Богданни Волянської, від років популяризує українську пісню на українських і неукраїнських сценах ЗСА і Канади. У різдвяний час вони не забувають відвідати Головну Канцелярію УНСоюзу і видавництво „Свободу" в Джерзі Ситі, Н. Дж., щоб сповістити колядою про народження Ісусика. Під кінець минулого року вони дали одногодинний концерт українських і неукраїнських колядок у вестибулі будівлі УНСоюзу, до якого прислухувалися чисельні неукраїнські працівники американських фірм, що винаймають приміщення у цій будівлі. Б. Волянська і головний касир Олександер Благітка давали короткі пояснення до поодиноких точок.

Ансамбль „Промінь"

За сконсолідований державний авторитет

(До 75-річчя з дня народження проф. М. Воскобійника)

Любов до рідного краю означає в статтях і в діяльності Михайла Воскобійника працю для свого народу. Її він високо цінує і вона у нього вироблялася протягом його життя сміливістю, гостротою і послідовністю діяльно спрямованої думки. Усе у нього було звернене на народ, бо ж наша сила в народі, і це мабуть і було вогнищем, з якого випромінювало тепло його любови.

Михайло Воскобійник — історик, політичний діяч, блискучий журналіст і публіцист, який віддав понад сорок п'ять років свого творчого життя чесному служінню українському народові. Побачив він світ у Миргороді на Полтавщині в родині Григорія і Марини Воскобійників 21-го листопада 1918 року. Це ж тут поблизу, у селі Великих Сорочинцях, народився наш славний Микола Гоголь, а сам Миргород — батьківщина видатного українського письменника Панаса Мирного. Ці факти мали чималий вплив на Михайла Воскобійника, який уже в юні роки, розповідає професор Володимир Гаряжа, був напрочуд цікавим і завжди готовим до політичної дискусії.

1941 року він закінчує Харківський університет і під час війни втікає до Німеччини, де в 1947—1948 роках студіює політичні науки в Гайдельберзькому університеті. У той час він уже редактор „Українських вістей" (1945—1953) і близький співробітник Івана Багряного — мистця і політика, який ніколи не міг і не хотів укладатися в раз колись і кимось визначені рамці. Він завжди волів бути тільки самим собою:

Догмати... Істини...
Закони... І пенати.
Ну, а для нас — лише
один догмат:
Ти будь таким, яким
родила мати!

Таким, чи може під впливом Багряного, був тоді й молодий Михайло Воскобійник. У статті „Територіяльні підстави української державности" (1948) він висунув питання, до якого тоді ще ніхто не додумався: „Програли ми визвольні змагання 1917—20 рр. (як і в свій час Богдан Хмельницький) передусім тому, що не вододіли Чорним морем; і тому, що південноукраїнські міста — Одеса, Херсон, Миколаїв, Таганріг, що мусіли бути найглибшим українським тилом у боротьбі з Москвою, стали разом з Кримом, Кубанню і Доном тереном концентрації ворожої українській справі російської білогвардійщини". *Ця справа, до речі, не маловажна й сьогодні,* „коли взяти під увагу, — пише А. Глинін, — хоча б боротьбу українців за Крим та чорноморські порти й фльоту".

У 1953 році, із заснуванням організації поневолених народів СССР з назвою Ліґа визволення народів, або, популярно, Паризький бльок, відкриваються перед Михайлом Воскобійником, тоді членом УНРади та членом Секретаріяту ЦК УРДП, широкі перспективи будувати й підтримувати зовнішні зв'язки. Він часто виїздить з Нового Ульму то до Лондону, а то й до Ню Йорку. Багато праці покладає наш ювіляр в той час як і член Спеціяльної Комісії, що від УРДП видавала бюлетень „Ми ще повернемось!"

Зовнішня політична діяльність Михайла Воскобійника зросла тоді до того ступеня, що голова ВО УНРади інж. С. В. Созонтів покликає його до складу свого кабінету на керівника Ресорту преси і інформації. Завдання дуже відповідальне з уваги на відновлення побоювань, що демократична молода Західня Німеччина може не встояти під тиском Москви й може прийти до відновлення марева репатріяції. 1956 року з ініціятиви німецького міністерства втікачів відбулася в Бонні важлива нарада з журналістами Союзу вільної преси з країн Центральної і Східньої Европи в справі еміґрації втікачів з-під советів. Від українців учасниками цієї наради були Михайло Воскобійник і Ярослав Пеленський. Тому що на той час це була дуже важлива справа, після нарад на сторінках „Українських вістей" появилася роз'яснювальна стаття Михайла Воскобійника, яку перекладено на німецьку мову й вислано до Бонну. Німці сприйняли її наскрізь прихильно та навіть висловили можливість надання ґарантій права політичного азилю, повністю підтримуючи інтереси втікачів.

Працював наш ювіляр також в Радіо „Визволення" (потім перейменовано на Радіо „Свобода"), у редакції його українського відділу як автор радіоскриптів (1955—1957).

У 1957 році, переїхавши з родиною до Америки, Михайло Воскобійник почав удосконалювати свою англійську мову та продовжувати студії в Сіракузькому університеті. Завдяки допомозі д-ра Якова Гурського, що працював уже професором у цьому університеті, йому відкрилися двері до позиції викладача російської мови, що давало змогу поруч праці також вчитися безкоштовно в цьому престижному приватному університеті. У Сіракузькому університеті, прослухавши потрібні курси з історії, він здобув у 1964 році ступінь магістра, а докторат з філософії — в Пенсільванському університеті в 1972 році. З 1966 року до виходу на пенсію (1987) працював у Центральному Коннектикатському державному університеті, викладаючи історію Східньої Европи та рахуючись спеціялістом у східньоевропейській, українській та совєтській історії.

Професор Михайло Воскобійник — член багатьох американських і українських наукових організацій. Він член УВАН у ЗСА, НТШ, УІТ і ін. У минулому він член Контрольної Комісії УВАН, а зараз член її управи.

У 1989—1992 роках д-р Михайло Воскобійник був головою УНРади ДЦ УН Республіки в екзилі. Він заслужений діяч УРДП, де виконував різні обов'язки в Центральному Комітеті, а з 1975 року й до цього часу — голова УДРП.

У своїй довголітній суспільно-політичній і громадській праці він зразу пішов правильним шляхом і не схибив з нього всі довгі роки тяжкої боротьби. Лейтмотивом його праці є пристрасне ствердження єдности українського народу по обидва боки Збруча і Карпат. У нього вироблений добрий підхід до людини та вміння здобути її довір'я. Його наставлення в нашій історії і в політиці ясні й чіткі й тому боронити їх не потрібно.

Його журналістсько-публіцитичній творчості характерне майстерне використання історичного матеріялу. Він досконало володіє гострими порівняннями, зіставленнями й чудово вміє розповідати. Він вміє знайти влучну тему, а тут же і влучні слова, від яких його статті стають цікавими, розумними і наскрізь державотворчими.

Дуже сильно прозвучало справді по-державному його слово при відкритті Надзвичайної Сесії УНРади 10-го скликання 14-го березня 1992 року. На запитання: „Чи правильно зробить ДЦ УНР, передаючи добровільно зі своєї ініціятиви повноваження УНР державним органам України з метою, щоб усім спільно концентруватися на дальшій безпосередній допомозі суверенній українській державі?" Він відповів: „Думаємо, що зробимо правильно. Стоїмо ж на тому, що мусить бути сконсолідований державний авторитет одного Президента України, одного законодавчого органу — Верховної Ради України, одного Уряду України для всіх громадян України і для всіх українських патріотів-державників у всьому світі. Цим мусимо спричинитися до концентрації сил народу України і сил діяспори для спільної мети — допомоги державній владі у Києві для розбудови незалежної України".

Д-р Володимир Жила

КОМУНІКАТ

ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ СКУ

Справа допомоги Україні була широко обговорена на засіданні Президії Секретаріяту в днях 21-22-го січня ц.р. У зв'язку з проблемами, які тепер має Україна, наші громади спонтанно почали організувати комітети для допомоги демократичним силам України.

Для втримання громадського правопорядку, Президія Секретаріяту СКУ підтримує тільки ті комітети, які діють узгіднено з крайовими центральними надбудовами. Президія покликує Комісію співпраці з Україною, завданням якої є координувати працю поодиноких комітетів. З огляду на важливість та потребу негайної співпраці з демократичними чинниками в Україні, на голову комісії покликано д-р Василя Веригу, члена Президії Секретаріяту СКУ. До Комісії співпраці з Україною як члени є запрошені голови усіх комітетів для допомоги Україні або їхні представники.

Президія СКУ не може заборонити іншим особам чи громадським організаціям, які не є охоплені нашими всегромадськими структурами, переводити збірки для допомоги Україні, але за них Президія не бере жодної відповідальности.

Президія Секретаріяту закликає українську громаду діяспори відгукнутися на заклик наших крайових центральних надбудов та жертвенно підтримувати працю їх комітетів для допомоги Україні.

За Президію Секретаріяту:

Д-р Дмитро Ціпивник, президент
Ярослав Соколик, генеральний секретар

ПОВІДОМЛЕННЯ КАНЦЕЛЯРІЇ ЗУАДК

Цим інформуємо наших жертводавців, добродіїв і українську громаду Америки й Канади, що канцелярії Злученого Українського Американського Допомогового Комітету з днем 1-го лютого почала урядувати в новому приміщенні новозакупленого дому, а саме United Ukrainian American Relief Committee, Inc. 1206 Cottman Avenue, Philadelphia, Pa. 19111. Tel. (215) 728-1630, Fax (215) 728-1631.

При тому інформуємо, що канцелярія ЗУАДК-у є відчинена кожного дня від години 8-ої рано до 4:30 по полудні. В суботи канцелярія закрита.

Також інформуємо, що збираємо в доброму стані вживані одяг і взуття на висилку в Україну, Польщу, Румунію і Бразилію.

Кривбас — одна з екологічних...

(Закінчення зі стор. 2)

вилучувати на складання нових промислових відходів. Природна степова рослинність майже вповні загинула. Її можна подибати лиш фрагментарно на деяких віддалених, більш захищених узбіччях.

Атмосферу затруюють безперервно заводи хемічної промисловости, цементні заводи, систематичні масові вибухи, що відбуваються на відкритих гірничих розробках, ґази автомобільного транспорту, заводи заліза і сталі, згадуваний пил зі шламозвалищ і інші речовини. Тільки в одному Кривому Розі викидається в повітря щорічно 1.2 млн. тонн забруднюючих речовин, ще більше 10 відс. усіх викидів в Україні.

У процесі підземного видобутку залізних руд відкачується щорічно зі шахт Кривбасу більш як 30 млн. куб. м. шахтних вод з високим рівнем мінералізації. Більша частина тих вод потрапляє в річки Інгулець і Саксагань. Промислові підприємства самого Кривого Рогу щорічно скидають в ті річки близько 100 млн. куб. метрів забруднених стоків. Інгулець сьогодні є однією з найбільш забруднених рік України.

Усе це негативно відбивається на стані здоров'я населення. Уже від років є помітне зменшення природного приросту у Кривбасі. За останні 20 років народжуваність знизилась на 22.4 відс., а загальна смертність зросла на 49.2 відс. Захворюваність за останні п'ять років зросла в 2.4 рази. Це в більшості хвороби органів дихання, системи кровообігу та травлення і зріст злоякісних новоутворень. Коли за останні 15 років частота раку легенів в Україні зросла на 33 відс., то у Кривому Рогу вона зросла аж на 85 відс. Особливе занепокоєння викликає стан здоров'я дітей шкільного і дошкільного віку. У Кривбасі на кожну тисячу дітей реєструється 1,600—1,700 захворювань. Як сказав один із доповідачів на минулорічному екологічному з'їзді у Кривому Розі, „з гігієнічної точки зору — це місто вже давно непридатне для проживання населення, особливо дитячого".

Екологічна дійсність у Кривбасі насуває кожному думки насичені журбою і тривогою. Для її покращання потрібно цілого ряду негайних заходів, таких як впровадження ефективних пилоґазоохоронних споруд, нових ресурсозберігаючих економічно чистих технологій, демінералізація і очищення шахтних вод і застосування зворотного водопостачання, очищення рік, рекультивація зеленої поверхні землі порушеної гірничими роботами, озеленення поверхні насипів і відвалів і ряд інших заходів. Без розв'язки екологічних проблем годі розраховувати на покращення економіки і стану здоров'я населення не лиш у самому Кривбасі, але і цілій Україні.

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого МУЖА, БРАТА І ВУЙКА

бл. п.

ВОЛОДИМИРА ЯРОСЛАВА СТАСИШИНА

буде відслужена заупокійна

СЛУЖБА БОЖА

в четвер 24-го лютого 1994 р.о год. 8-ій рано

в церкві св. Архистр. Михаїла в Гартфорді, Конн.

В цей невимовно болючий час, просимо приятелів і знайомих згадати його у своїх молитвах.

Горем прибиті:

дружина — СТЕФА СТАСИШИН
сестра — ГАЛИНА БАЛАНДЮК з родиною

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 26-го ЛЮТОГО 1994 р.

Джерзі Сіті, Н.Дж. Товариство „Українська Січ" 170-ий Відділ Українського Народного Союзу, повідомляє, що річні загальні збори Відділу відбудуться о год. 2-ій по пол. в Українському Народному Домі при 90—96 Фліт стр. Також вибір делегата і заступника на 33-тю Конвенцію УНСоюзу. Управа запрошує усіх членів взяти участь у цих загальних зборах. Після нарад перекуска. — Йосиф Зубрицький, голова, Володимир Білик, секретар.

За внутрішню...

(Закінчення зі стор. 2)

Львівської Духовної Семінарії на Богословську Академію, а далі із створенням Українського Католицького Університету св. Климента Папи в Римі, із філіями за океаном.

В очах цих визначних богословів не було неправильним, коли наші адепти користали теж із духовних скарбів, які нагромадив католицький Захід. Самі ж вони закінчували свої студії — Митрополит Андрей у Бресляві, Патріярх Йосиф у Римі та Інсбруці. І старалися всіми силами, щоб якнайбільше молодих теологів могли там поширювати своє знання та світогляд. За їх же благословенням кінчав і студії в Лювені, у Бельгії, Митрополит-Ісповідник Володимир Стернюк та багато інших. І замітне — що ці студії в західньому світі не склонили їх до латинізації нашого обряду: навпаки, пізнавши основно чуже, стали вони подвижниками Помісности нашої Церкви — у нашому специфічному змісті та формі.

І в наших обставинах, для нормального росту Церкви, необхідно далі вможливлювати молодим теологам їх закордонні студії. Звичайно, не під силу це фінансово ограбленій і далеко не відшкодованій Церкві в Україні, а ще при сьогоднішніх катастрофічних економічних умовинах. Ці можливості створюють українські католицькі огнища науки, як Український Католицький Університет у Римі, чи Інститут ім. Митрополита А. Шептицького в Оттаві. Але де не вчилися б наші майбутні богослови високого рівня — всюди це справа — таки коштів. Про це дбає вже від років створене Патріярхом Йосифом Товариство Свята Софія.

Його американський відділ має особливе завдання — власне дбати про можливості вищих теологічних студій для відповідних кандидатів. Звичайно, в минулому їх можна було вибирати лиш між молоддю діяспори — сьогодні ж зросли до безконечности і можливості і запотребування, і зобов'язання. Немає іншого джерела, як лиш матеріяльні засоби та... зрозуміння справи щедрих наших заморських меценатів.

Уже сьогодні є такі між нами — вони, парафразуючи відомий вислів великого добродія української справи — Євгена Чикаленка, „Полюбили Нашу Церкву не лиш до глибини серця, але й кишені!".. Завдяки таким зміг Інститут Митрополита Шептицького в Оттаві залеґалізуватися, як правна частина місцевого Католицького Університету. Завдяки таким щедрим жертводавцям можлива була й дотеперішня праця Товариства Святої Софії — численні стипендії, на студії в УКУ в Римі, проведення окремих підвищених курсів для духовенства і мирян, оснування центру української християнської думки у родинному селі Патріярха Йосифа — Заздрість на Тернопільщині.

Мета цих усіх заходів— дотеперішніх і дальших запланованих — очевидна. Церква зміцнюється духовною силою своїх членів, а сила ця не лиш у переконанні та витривалості, але і в інтелектуальному рівні. Він — це теж наш пашпорт у найвищі кола вселенського християнства на рівних правах. Бо із власним духовним набутком — ми приходимо не лиш просити, але й давати і... вимагати. Треба отже, про цей рід багатства дбати — усій Церкві, тим більше, що є в нас у цьому і світлі традиції, і культурні передумови.

Наша воскресла Церква Мучеників — має всі можливості й права не лиш сама рости, але й сповнювати заповітню апостольську візію великого Митрополита. Тільки не станеться це без особистої участи — допомоги кожного, хто в цю справу вірує і відгукнеться на адресу: „St. Sophia" Religious Association of Ukrainian Catholics, Inc., 7911 Whitewood Rd., Philadelphia, Pa. 19117.

✻ ПРАЦЯ ✻

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА МУРАЛЬ член УНС Відд. 358-го Т-ва „Львів" в Клівленді, Огайо померла 2-го серпня 1993 року на 85-му році життя. Нар. 23-го червня 1908 року в Джанставні, Па. Членом УНС стала 1941 року. Залишила у смутку дочку Елейн Н. Педдер і внучок: Лінду і О'Авин Пундій, Сузан Перкінс і Патрицію Бровн. Похорон відбувся 6-го серпня 1993 року на цвинтарі Бруклин Гайтс в Клівленді, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

З. М. Голубець, секр.

ОЛЕКСАНДЕР НИЧКА член УНС Відд. 42-го Т-ва ім. Т. Шевченка в Пассейку, Н.Дж. помер 8-го вересня 1993 року на 81-му році життя. Народився 1912 року в Україні. Членом УНС став 1951 року. Похорон відбувся на місцевому цвинтарі в Ґлен Спей, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Котляр, секр.

КАТЕРИНА БОДРУК член УНС Відд. 112-го Т-ва ім. св. Марії в Пармі, Огайо померла 5-го вересня 1933 року на 77-му році життя. Нар. 2-го серпня 1916 року в Клівленді, Огайо. Членом УНС стала 1968 року. Залишила у смутку Катерину Бодрук і Филипа Бодрука. Похорон відбувся 7-го вересня 1993 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Марія Каплан, секр.

ПАВЛО В. СОРОХТІЙ член УНС Відд. 367-го Т-ва „Запорозька Січ" в Рочестері, Н.Й. помер 8-го вересня 1993 року на 75-му році життя. Нар. 29-го червня 1918 року в Рочестері, Н.Й. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку дружину, дітей і рідню. Похорон відбувся 11-го вересня 1993 року на цвинтарі Елмловн в Тонаванда, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Федорків, секр.

ЕВА ПІКОЛИК (Гоголь) член УНС Відд. 481-го Т-ва ім. Івана Франка, в Карнеґі, Па. померла 28-го липня 1993 року на 97-му році життя. Нар. 15-го листопада 1895 року в Австрії. Членом УНС стала 1920 року. Залишила у смутку троє дітей: Антона, Гната і Олену Гоголь. Похорон відбувся 28-го липня 1993 року на цвинтарі Ґрендвю в Е. МекКіспорт, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Гелен Возняк, секр.

ІВАН БРИК член УНС Відд. 257-го в Лос Анджелес, Каліф. помер 15-го березня 1993 р. на 71-му році життя. Нар. 25-го листопада 1921 року в Україні. Членом УНС став 1952 р. Не залишив жодної родини. Похорон відбувся 19-го березня 1993 року на Lompoc Cemetery District in Lompoc, CA

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Медвідь, секр.

АНТОНІЙ Ф. КОЦОВСЬКИЙ член УНС Відд. 106-го в Чикаґо, Ілл. помер 13-го вересня 1993 року на 79-му році життя. Нар. 1913 року в Чикаґо, Ілл. Членом УНС став 1943 року. Залишив у смутку дружину Анну Ковел, дітей — Ненсі Гайден з мужем Давидом, Лінду МекҐвеєр, Дейп Ковел (Жанет), Христину і Діяну Міллер (Дейвид); 11внуків — Ольгу Штревс, Софію Косовську — сестер, Волтера і Стефана — братів, племінників і племінниць. Похорон відбувся 16-го вересня 1993 року на цвинтарі св. Миколая в Дес Плейнс, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

АННА КАМЕНКА член УНС Відд. 112-го Т-ва ім. Св. Марії в Пармі, Огайо померла 5 серпня 1993 року на 71-му році життя. Нар. 23-го грудня 1921 року в Клівленді, Огайо. Членом УНС стала 1939 року. Залишила в смутку Йосифа П. Каменку. Похорон відбувся 7-го серпня 1993 року на цвинтарі Св. Хреста в Брук Парку, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Мері Капраль, секр.

ГАЛИНА ЧУЧКЕВИЧ член УНС Відд. 88-го Т-ва „Союзівка" в Кергонксоні, Н.Й. померла 31-го травня 1993 року на 87-му році життя. Нар. 1906 року в м. Скопе, Україна. Членом УНС стала 1961 року. Залишила у смутку сина Ореста Середяка, внуків Олега і Любомира Середяків з дружинами Олею і Оксаною і правнуків — Богдана, Марту і Святослава. Похорон відбувся 4-го червня 1993 року на цвинтарі Пайн Буш в Кергонксоні, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять

Стефанія М. Гаврилюк, секр.

ВАСИЛЬ СОРОКА член УНС Відд. 73-го Т-ва ім. Тараса Шевченка в Провіденс, Р. Ай. помер 11-го вересня 1993 року на 70-му році життя. Нар. 1923 року в селі Вербів, пов. Бережани, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Еву і сестру Теклю в Україні. Похорон відбувся 14-го вересня 1993 року на католицькім цвинтарі в Блекстон, Масс. (Вунсакет).

Вічна Йому Пам'ять!

Дмитро Василик, секр.

МАРІЯ МИГОВАН, член УНС Відд. 238-го Т-ва ім. Євгена Коновальця в Бостоні, Масс. померла 30-го серпня 1993 року на 79-му році життя. Нар. 7-го квітня 1914 року в Ню Брансвик, Н.Дж. Членом УНС стала 1947 року. Залишила у смутку мужа Вілїяма, три дочки — Зеню, Елейн і Мері Ен; 9 внуків. Похорон відбувся на цвинтарі Форест Гілс в Джамейка Плейн, Масс.

Вічна Її Пам'ять!

Анна Ремик, секр.

✻ ПОСЛУГИ ✻

✻ НА ПРОДАЖ ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻